

Titova pobuda - v praksi

Tovariš Tito je na kongresu sindikatov med drugim opozoril po potrebi večje demokratizacije odnosov v družbi in dejal tole:

»V tej zvezi sem tudi v nedavnih govorih opozoril, da moramo več pozornosti posvetiti delovanju delegatskega sistema. Delavci in vsi delovni ljudje naj bi prek svojih delegacij in delegatov v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih odločali o celotni politiki naše družbe, zlasti pa o politiki reprodukcije. Delegatski sistem in nadaljnji razvoj socialistične samoupravne demokracije terjata, da v vseh samoupravnih in državnih organih, delegatskih skupščinah, forumih in organih družbenopolitičnih organizacij popolnoma uveljavimo in spodbujamo kolektivno delo.

Zbori občinske skupščine in mesta Ljubljane so sprejeli sklep, da bo javna razprava o spremembah in dopolnitvah statuta občine in mesta Ljubljana trajala do 1. marca 1981.

S takim ciljem in na temelju pozitivnih izkušenj, ki smo si jih že pridobili, moramo še nadalje izpopolnjevati metode in oblike organizacije dela forumov in organov. Znano je, da v Predsedstvu SFRJ kot v najvišjem državnem organu že vrsto let volimo podpredsednika za leto dni. To načelo smo pred kratkim uveljavili tudi v predsedstvu CK ZKJ, ko smo izvolili predsednika prav tako za eno leto. Ob dosedanjih izkušnjah lahko ugotovimo, da bi takšno prakso v prihodnjem razdobju lahko uveljavili in da bi to morali storiti tudi v drugih organih in organizacijah, od občine do federacije. Izjema bi lahko bili le nekateri izvršni in strokovni organi ter ustanove. A tudi tam bi morali razvijati in uveljaviti kolektivno delo ter skupno odgovornost. In dalje: »O teh vprašanjih sem veliko razmišljal, trdno sem prepričan, da bi tak način dela še bolj uveljavil kolektivno delo in odgovornost, da bi pripomogel k nadaljnji demokratizaciji dela vseh samoupravnih in političnih organov in preprečil uveljavljanje liderskih in drugih nezdravih ambicij posameznikov.«

Ta pobuda tovariša Tita pomeni zelo pomembno in avtoritativno zahtevo po nadaljnji demokratizaciji celote družbenopolitičnih odnosov in procesov oblikovanja ter sprejemanja družbenih odločitev na samoupravnih temeljih in seveda znotraj delegatske demokracije in znotraj delegatskega sistema. Razumeti jo je predvsem kot zahtevo po krepitvi samoupravnega položaja delavca, tako glede razpolaganja z novo ustvarjeno vrednostjo — torej glede obvladovanja vzvodov ekonomske oblasti, kakor tudi glede obvladovanja funkcij njegove politične oblasti in vzvodov te oblasti, med katerimi je ta trenutek najpomembnejši delegatski sistem.

Prav gotovo pa osnova realizacije te zahteve niso samo normativne spremembe, spremembe različnih statutarov in ustave, ker se problema ne moremo lotevati s formalnih, ampak iz vsebinskih razlogov. V tem okviru gre za uresničevanje nekaterih že sprejetih in v ustavi zapisanih načel (uresničevanje načel delegatskega sistema in odnosov, načela kadrovske politike kot so: načelo obvezne rotacije, reelekcije, omejevanje ponovne izvolitve, načela odgovornosti — osebna in kolektivna, nadzor nad delom nosilcev javnih funkcij...). V tem okviru in v funkciji uresničevanja družbenopolitičnih in idejnih ciljev celotne aktivnosti pa so potrebne tudi določene normativne spremembe kot podpora celotni politični akciji. V tej zvezi in ob taki opredelitvi osnovnega

pomena ideje tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti, pa je krajši mandat in uveljavitev ponovne izvolitve le v funkciji zagotavljanja tega cilja.

V javni razpravi o ustavnih dopolnitvah bi morali predvsem preveriti, ali so predlagane rešitve dejansko uporabne. Smisel razprave mora biti v tem, da je vodena v okviru namena nadaljnjega razvijanja socialistične samoupravne demokracije, da pri tem ne spregledamo ustavnih pravic in možnosti odločanja delavcev o dohodku in da sprejemo odločitve tisti, ki nosijo posledice odločitev.

V Ljubljani — tako v občinah kot v mestu — poteka javna razprava o dopolnitvah in spremembah statutarov občin in mesta hkrati z javno razpravo o dopolnitvah Ustave SRS in SFRJ

V socialistični zvezi mesta in občin so bila opredeljena temeljna izhodišča, predvsem pa restriktiven pristop do dopolnitev in sprememb statutarov. Dogovorjeno je bilo, da se pripravljajo spremembe in dopolnitve statutarov občin in mesta dosledno poveže z uresničevanjem stabilizacije in da so vezane na učinkovitejši razvoj. Kot je že večkrat zapisano, noben statutar ni sam sebi namen, temveč postavlja smernice in sredstva, ki naj omogočajo, da bodo občine uveljavljale temeljne cilje družbeno-ekonomskega razvoja.

Pri oblikovanju sprememb in dopolnitev statutarov občin in mesta so bila upoštevana predvsem naslednja izhodišča:

Prvo je zasnovano na pobudi tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti, kar je v Ljubljani še posebej pomembno zlasti pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov.

Gradivo za javno razpravo o dopolnitvah Ustave SRS in SFRJ je bilo objavljeno v prilogi št. XV. Poročevalca skupščine SRS z dne 11. 11. 1980, gradivo o spremembah in dopolnitvah statuta občine Ljubljana-Šiška je bilo objavljeno v delegatski prilogi našega glasila št. 1 — januar 1981, gradivo o spremembah in dopolnitvah statuta mesta Ljubljane in o razvoju in delovanju komunalnega sistema v Ljubljani pa v Delegatskem gradivu SML, št. 33 z dne 12. 1. 1981.

Drugo izhodišče je zasnovano na tem, da so bile sprejete nekatere temeljne sistemske rešitve v republiki in federaciji na družbenoekonomskem področju. To so predvsem zakon o združenem delu, zakon o sistemu planiranja, zakon o svobodni menjavi dela... Pri tem ne gre za povzemanje formalno pravne vsebine, temveč za vsebinska vprašanja, ki naj bi omogočala in prispevala k razreševanju ekonomskega sistema v celotni družbi.

Tretje izhodišče je v tem, da so bila v skupščinah in družbenopolitičnih organizacijah oblikovana nekatera stališča in usmeritve glede nadaljnjega razvoja delegatskega sistema in je na tej osnovi nujno spremeniti statute.

Četrto izhodišče je, da se v Ljubljani že dalj časa deluje na nadaljnjem razvoju ko-

munalnega sistema. To je sicer trajna naloga, vendar so nekatere dosedanje razprave že nakazale spremembe delov statuta v mestu.

Peto izhodišče je v tem, da je ustavno sodišče opozorilo, da nekatere določbe v statutih niso povsem v skladu z obstoječo zakonodajo in je potrebno neskladja odpraviti.

Spremembe statutarov bodo v Ljubljani potekale v dveh stopnjah. Prva je ta, ki je sedaj v teku, druga pa bo v kasnejšem obdobju. Dogovorjeno je bilo, da bodo občine in mesto ustanovile skupno telo, ki bo pripravilo spremembe širšega obsega za drugo stopnjo, ki bo v času do naslednjih volitev.

V javni razpravi, ki je v teku, bi bilo potrebno predvsem opredeliti ali nakazane rešitve v statutih zagotavljajo pogoje, da bodo delovni ljudje in občani lahko neposredneje odločali o stvareh, ki se rešujejo v okviru občin in mesta in ali na pravilen način in na pravih izhodiščih s predlaganimi spremembami premagujemo slabosti in urejamo odnose, ki jih narekujejo ustavne dopolnitve zvezne in republiške ustave.

B. Praznik

Seje osnovnih organizacij zveze sindikatov Slovenije

Vabljeni prav vsi!

Po januarju bodo še ves februar v združenem delu potekali članski sestanki in letne seje OO ZSS, ki bodo priložnost za utrditev povezave med članstvom in organi z namenom, da bi še nadalje izboljševali metode in vsebino delovanja sindikata v vsakem posameznem okolju.

Osnovne organizacije sindikata bodo na letnih sestankih obravnavale predvsem:

— svoje delovanje in delovanje celotnega IO OOZS ter njegovih članov v zadnjem obdobju;

— program dela za leto 1981;

— finančni načrt za leto 1981.

Pri tem ocenjevanju bo veljalo delovanju IO OOZS posvetiti vso pozornost, da bo dejansko postal kolektivni, demokratični izvršilno-politični organ, v katerem imajo vsi člani enake pravice in enako odgovornost za delo.

Potrebno pa je verjetno opozoriti na razliko med letnimi sejami in občinimi zbori. Občni zbori potekajo vsaki dve leti, ko poteče mandat članom izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata. Potek letnih sestankov pa izhaja iz sklepov 9. kongresa ZSS in sklepov 1. konference Zveze sindikatov Slovenije. Rok za izvedbo letnih sestankov je konec februarja 1981.

Pri izdelavi poročila o delovanju OOZS velja biti realen ter oceniti izpeljavo nalog ter vzroke, ki so vplivali na to, da posamezne akcije niso bile izvedene.

Poročila naj bodo kratka in jedrnata ter naj zajemajo res bistvene elemente, ki bodo pripomogli k izboljšanju dela OOZS v nadaljnjem obdobju.

Ob koncu bi opozorili še na zelo pomembno dejstvo. Letnih sej naj se polnoštevilno udeležijo vsi delavci v združenem delu, ker bodo le tako naloge iz programa dela uresničljive.

Vladimir Bizovičar